

Procedura Ewakuacji Osób o Ograniczonej Zdolności Poruszania

W trakcie ogłoszenia ewakuacji należy przestrzegać zasad opisanych w rozdziałach IBP:

Rozdział 11. Zasady postępowania w przypadku pożaru lub innego zagrożenia.

Rozdział 12. Organizacja i warunki ewakuacji.

I. Cel Procedury

Zapewnienie sprawnego przygotowania i przeprowadzenia bezpiecznej ewakuacji osób z budynku Szkoły w sytuacji zagrożenia.

II. Przedmiot i zakres stosowania

Procedura określa tryb postępowania oraz uprawnienia i odpowiedzialność osób realizujących działania związane z ewakuacją osób o ograniczonej zdolności poruszania.

III. Podstawy Uruchomienia Procedury

- 1) Pożar: ogłoszenie ewakuacji w sytuacji braku możliwości ugaszenia pożaru podręcznymi środkami gaśniczymi.
- 2) Zamach o charakterze terrorystycznym: otrzymanie informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego lub innego niebezpiecznego dla ludzi środka np.: substancji chemicznej, przejście budynku przez uzbrojoną osobę/osoby.
- 3) Zagrożenie NSCH: zagrożenie ze strony uwolnienia niebezpiecznych środków chemicznych.
- 4) Zagrożenie katastrofą budowlaną.
- 5) Zagrożenie wybuchem gazu spowodowane awarią instalacji gazowej.
- 6) Inne.

IV. Osoby objęte procedurą

- a) osoby odpowiedzialne za ewakuację,
 - b) osoby o ograniczonej zdolności poruszania z dysfunkcjami narządów ruchu, wzroku, słuchu, zaburzeniami psychicznymi.
- 1) **Osoby odpowiedzialne** za ogłoszenie i realizację działań związanych z ewakuacją osób o ograniczonej zdolności poruszania.
 - nauczyciele, pracownicy.
 - 2) **Osoby niepełnosprawne ruchowo:** osoby niepełnosprawne ruchowo w ograniczonym zakresie poruszające się na wózku inwalidzkim, o kulach, z protezami nóg, rąk.
 - niepełnosprawność ruchowa występuje w wielu różnych formach. Może dotyczyć całego ciała lub poszczególnych jego części (rąk, nóg, kręgosłupa).
 - sprawność fizyczna ograniczona,
 - utrudniony lub całkowity brak możliwości samodzielnego poruszania się
 - konieczność przenoszenia na rękach lub stosowania wózków i noszy podczas transportu,
 - konieczność doboru dróg ewakuacji, dostępnych np. dla wózków,
 - lęk przed pośpiesznym i nie zawsze wykonywanym konwencjonalnymi metodami transportem,
 - często znaczna waga osób,
 - pełny i stały kontakt z otoczeniem za pomocą wszystkich receptorów,
 - brak utrudnień w komunikowaniu się z ratownikiem, możliwy kontakt wzrokowy i głosowy,
 - konieczna pomoc ratowników podczas ewakuacji.

3) Osoby niedowidzące, niewidome:

- sprawność fizyczna i umysłowa, możliwy kontakt głosowy,
- nigdy nie widziały ognia, pogorzeliśka, sprzętu ratowniczego,
- brak reakcji na wizualne efekty towarzyszące katastrofom,
- brak reakcji ochronnych na zagrożenia niesłyszalne i bezwonne,
- brak reakcji na napisy i znaki ostrzegawcze,
- niemożność poruszania się bez przewodnika w terenie nieznanym lub znanym, lecz o zmienionej charakterystyce,
- stres i panika po wyczuciu za pomocą dotyku,
- chęć ewakuacji trasą dobrze sobie znaną, bez względu na jej dostępność,
- ufność w stosunku do osób widzących i dokładne wykonywanie ich poleceń głosowych,
- dotyk, słuch, węch i smak kompensują brak wzroku, również przy rozpoznawaniu zagrożeń,
- konieczna pomoc ratowników podczas ewakuacji.

4) Osoby niedosłyszące, niesłyszące:

- niemożność zbiorowego informowania o zagrożeniu za pomocą syren, głośników, odbiorników rtv, a także osób niosących pomoc,
- konieczność rozmów migowych i czytania z ust - prowadzonych prawie indywidualnie,
- nieznanomość języka migowego wśród większości społeczeństwa, a także wśród ratowników, co np. utrudnia przekazywanie informacji o obecności innych zagrożeń,
- niemożność lub kłopoty w uzyskaniu informacji o stanie zdrowia,
- utrudniony lub wręcz niemożliwy kontakt w ciemności i zadymieniu,
- sprawność fizyczna umożliwia samodzielne poruszanie się samodzielnie wykonywanie zalecanych i zademonstrowanych czynności,
- wyostrome receptory wzroku, węchu i dotyku kompensują brak słuchu.
- konieczna pomoc ratowników podczas ewakuacji.

5) Osoby z zaburzeniami psychicznymi: zaburzenia polegają na utracie umiejętności odpowiedniej reakcji na bodźce oraz współlistnienia zresztą środowiska.

- osoby z zaburzeniami psychicznymi mają różne osobowości i różne sposoby radzenia sobie ze swoją niepełnosprawnością
- kłopoty ze zrozumieniem i z przyswajaniem poleceń przekazywanych szybko, głośno, niezrozumiale i tonem rozkazującym,
- agresja wobec otoczenia, osób i przedmiotów,
- brak tolerancji w stosunku do osób nieznanym, obcych,
- tendencja do ciągłego powtarzania tych samych czynności, zwłaszcza w sytuacjach pobudzenia emocjonalnego,
- niezwykła ciekawość i chęć uczestniczenia w nowych sytuacjach, co może prowadzić do wchodzenia w strefę bezpośredniego zagrożenia ich zdrowia i życia,
- barykadowanie pomieszczeń, krylicie się, używanie siły fizycznej,
- chwilowe zaniki świadomości, podczas których w żaden sposób nie można nawiązać kontaktu z chorym,
- często znaczna waga i niedołążność,
- normalna sprawność fizyczna umożliwia wykonywanie czynności ewakuacyjnych,
- stosunkowo duże posłuszeństwo wobec poleceń znanego opiekuna, wychowawcy, członka rodziny,
- możliwość wykorzystania znajomości, przyzwyczajajeń i upodobań poszczególnych chorych przy wykonywaniu czynności ewakuacyjnych,
- stosunkowo chętnie podchwytyują czynności wykonywane przez innych lub przywódcę grupy.

Zmiany zachodzące w szybkim tempie związane z zagrożeniem i ewakuacją wśród wymienionych grup osób mogą powodować dezorientację, panikę, stres, niechęć lub niemożność działania.

V. Sposoby postępowania wobec osób o ograniczonej zdolności poruszania.

1) Elementy ułatwiające ewakuację osób z dysfunkcjami narządów ruchu

- wykorzystaj pełny i stały kontakt z otoczeniem za pomocą wszystkich receptorów,
- uspokój,
- wydaj polecenia,
- bądź stanowczy,
- wskaż kierunek ewakuacji,
- pomóż w ewakuacji.

2) Elementy ułatwiające ewakuację osób z dysfunkcjami wzroku

- zanim nawiądziesz kontakt fizyczny, uprzedź o tym osobę niewidomą. Wymień swoje imię i powiedz co się dzieje,
- osoby niewidome korzystają ze swoich rąk do utrzymywania równowagi, więc jeśli chcesz taką osobę poprowadzić, zaproponuj jej swoje ramię, zamiast chwytać ją za rękę,
- idąc opisz otoczenie i wskazuj przeszkody, np. schody w górę, w dół,
- jeśli chcesz ostrzec osobę niewidomą, zrób to w sposób konkretny. Sam okrzyk „uważaj!” nie pozwoli jej zorientować się, czy ma się zatrzymać, uciekać, pochylić czy coś przeskoczyć.

3) Elementy ułatwiające ewakuację osób z dysfunkcjami słuchu

- zanim zaczniesz mówić do osoby niesłyszącej lub niedosłyszącej, upewnij się że na ciebie patrzy. W zależności od sytuacji możesz zamachać ręką, dotknąć jej ramienia,
- mów z twarzą zwróconą w kierunku rozmówcy,
- jeżeli osoba niesłysząca lub niedosłysząca nie zrozumie któregoś zdania, nie powtarzaj go, a ujmij to, co chcesz powiedzieć inaczej.

4) Elementy ułatwiające ewakuację osób z zaburzeniami psychicznymi

- traktuj każdą osobę jako indywidualną jednostkę,
- wykorzystaj fakt, że osoby chętnie podchwytyją czynności wykonywane przez innych lub przywódcę grupy.

VI. Rozwiązania techniczne budynku w zakresie ewakuacji osób o ograniczonej zdolności poruszania

Budynek lub część budynku przeznaczona do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania zalicza się do kategorii zagrożenia ludzi ZL II.

Dopuszczalna długość dojścia ewakuacyjnego w strefie pożarowej ZL II wynosi:

- 10m przy jednym dojściu.
- 40m przy dwóch dojściach.

Długości dojść ewakuacyjnych mogą być powiększone pod warunkiem zastosowania stałych lub półstałych urządzeń gaśniczych.

Budynek powinien spełniać podane warunki.

VII. Instrukcja postępowania na wypadek ewakuacji

- Osoba odpowiedzialna za ogłoszenie ewakuacji i koordynowanie działań ewakuacyjnych do przybycia PSP:
 - Dyrektor szkoły.
 - Osoba wyznaczona w zastępstwie: z-ca dyrektora.
- W sytuacjach koniecznych np.: imprezy szkolne z udziałem osób trzecich, szkoła prowadzi ewidencję osób o ograniczonej zdolności poruszania się. Ewidencja prowadzona jest tylko w konkretnym celu zapewnienia bezpieczeństwa osobom niepełnosprawnym w sytuacji zagrożenia i konieczności ewakuacji oraz zapewnienia miejsca w budynku zgodnie z wytycznymi poż., dla stref ZL II.
- W sytuacji doraźnego pobytu w szkole osób trzecich o ograniczonej zdolności poruszania, np.: wizyta w sekretariacie szkoły, opiekę nad daną osobą przejmuje pracownik, który w danej chwili ma z nią kontakt.

- d) W przypadku przyjęcia do szkoły uczniów o ograniczonej zdolności poruszania się, uczniom zostaje przypisany stały opiekun/opiekunowie, który zna miejsce pobytu ucznia w szkole i w chwili ogłoszenia ewakuacji jest odpowiedzialny za udzielenie pomocy w opuszczeniu budynku szkoły.
- e) Zarządzoną ewakuację należy kontynuować. Nie można odwoływać ewakuacji w czasie jej trwania.
- f) W trakcie ewakuacji zabronione jest korzystanie z windy.
- g) Na miejsce zbiórki do ewakuacji wyznacza się plac przed budynkiem szkoły/boisko szkolne.
W zależności od rozwoju sytuacji w razie konieczności można wyznaczyć inne bezpieczne dla osób miejsce zbiórki
- h) Sygnałem do rozpoczęcia ewakuacji jest Alarm (dzwonek) oraz komunikat:
„Uwaga, proszę wszystkich o opuszczenie budynku i udanie się do miejsca zbiórki na plac przed szkołą/boisko szkolne”.
Na miejscu zbiórki KDR sprawdza stan osobowy pracowników i uczniów.
- i) Wezwać służby ratownicze: Straż Pożarną tel. 998, Policję tel. 997.
 - 1. Osoba odpowiedzialna za wezwanie służb ratowniczych: pracownik sekretariatu szkoły.
- j) Do przybycia jednostek ratowniczych działaniami na bieżąco kieruje KDR
- k) Każdy kto zauważył pożar ma obowiązek powiadomić służby ratownicze, powiadomić osoby znajdujące się w innych pomieszczeniach, uruchomić Ppoż. Wyłącznik Prądu (przy drzwiach ewakuacyjnych).
W miarę umiejętności i możliwości przystąpić do gaszenia pożaru.
- l) Opieka nad uczniami w trakcie lekcji.
Nad grupami uczniów opiekę sprawują nauczyciele, którzy w danej chwili przebywają z uczniami w klasach.
Niezwłocznie po rozpoczęciu lekcji nauczyciel ma obowiązek sprawdzić obecność uczniów i zaznaczyć w dzienniku elektronicznym.
Po ogłoszeniu ewakuacji nauczyciele wraz z uczniami udają się na wyznaczone miejsca zbiórki.
Głównym zadaniem nauczycieli jest ewakuacja uczniów i zapewnienie drożności wyjść ewakuacyjnych, sprawdzenie sal.
- m) Opieka nad uczniami w trakcie przerw.
W chwili alarmu ogłoszonego w trakcie przerwy pomiędzy lekcjami osoby przebywające w różnych częściach budynku udają się do najbliższego wyjścia ewakuacyjnego.
W tym czasie nadzór nad uczniami sprawują nauczyciele pełniący dyżur na korytarzach budynku.
Głównym zadaniem osób dyżurnych jest zapewnienie drożności wyjść ewakuacyjnych.
Pozostali nauczyciele w pierwszej kolejności sprawdzają podległe im oraz sąsiadujące (zamiast nauczycieli dyżurnych) sale lekcyjne.
- n) Pierwsza osoba, która znajdzie się przy drzwiach ewakuacyjnych powinna otworzyć drzwi na pełną szerokość i zabezpieczyć je w taki sposób (przytrzymać drzwi nie wyposażone w blokadę) aby umożliwić opuszczenie budynku wszystkim osobom.

Przedstawiony sposób ewakuacji jest podstawowym jej wariantem, który w zależności od rozwoju sytuacji, miejsca i rozmiaru zagrożenia może ulec zmianie, i w zależności od którego trzeba będzie podjąć właściwe działania. W tym celu powinien być wyznaczony KDR, który na bieżąco będzie podejmował decyzje.

Pomimo wyznaczenia osób odpowiedzialnych mogą zaistnieć sytuacje, w których osoby odpowiedzialne za przydzielony im zakres ewakuacji będą nieobecne lub będą wykonywały inne zadania. Dlatego też należy regularnie przeprowadzać szkolenia z zakresu ochrony ppoż oraz ćwiczenia z zakresu ewakuacji i użycia środków gaśniczych aby każda osoba odpowiedzialna za nadzór i przynależny jej zakres obowiązków mogła poradzić sobie w różnych sytuacjach zagrożenia pożarowego

VIII. Techniczne sposoby ewakuacji osób poszkodowanych / osób o ograniczonej zdolności poruszania

Źródło: Platforma edukacyjna Ministerstwa Edukacji Narodowej – Ewakuacja ludności. Licencja: CC BY 3.0